

ОСНОВИ ДЕМОГРАФІЇ

Кафедра економіки

Факультет економіки і підприємництва

Анотація:

Мета курсу (інтегральна компетентність) – формування системи знань щодо загальних засад демографічної науки, сутності основних демографічних процесів та сучасних тенденцій їх розвитку, а також основних методів демографічного аналізу.

Цілі курсу (програмні компетентності):

- розуміння концептуальних засад, демографії сутності та ролі демографії в системі соціально-економічних наук;
- здатність до аналітичної діяльності у сфері формування демографічної політики;
- знання і уміння оперувати економічними та демографічними категоріями та поняттями в аналізі соціальних процесів;
- розуміння сутності і наслідків перебігу демографічних процесів, в розвитку держави та суспільства;
- уміння обґрунтовувати управлінські рішення в сфері демографічної політики;
- здатність працювати з інформацією, у тому числі в глобальних комп'ютерних мережах.

Програмні результати навчання:

- знання основних загальносвітових та вітчизняних демографічних тенденцій;
- знання основних видів демографічних процесів та функцій демографії;
- знання особливостей реалізації заходів демографічної політики;
- уміння аналізувати і прогнозувати розвиток основних демографічних процесів;
- уміння використовувати навички основних математичних та спеціалізованих демографічних методів та знання особливостей їх можливості та обмежень;
- навички проведення демографічного аналізу ситуації території проживання;
- навички підготовки презентації та поширення спеціалізованої інформації про демографічну ситуацію регіону;
- знання основних демографічних коефіцієнтів та вміння інтерпретувати їх значення;
- знання цілей, сутності та задач демографічної політики;

- уміння систематизувати та аналізувати первинну та вторинну демографічну інформацію.

Короткий зміст курсу:

Демографія як наука: предмет, завдання, функції. Сутність поняття “демографія”. Предмет та об’єкт демографії. Основні завдання демографії. Функції демографії. Система методів демографічних досліджень. Зв’язок демографії з іншими науками. Система демографічних знань. Погляди вчених Стародавнього часу на демографічні проблеми. Розвиток науки про народонаселення у період Середньовіччя. Розвиток демографії у період Нового часу. Демографічні дослідження у ХХ – на початку ХХІ століть. Концепція демографії як системи демографічних наук. Зміст і структура основних демографічних наук. Сучасні глобальні та національні демографічні проблеми. Сучасні глобальні загрози. Динаміка чисельності населення світу. Сучасні тенденції поширення бідності. Сучасні форми шлюбу. Процеси старіння та помолодження населення в світі Проблема гендерного вибору. Смертність та народжуваність в Україні. Здоров’я українського населення. Причини смертності в Україні. Джерела вивчення відтворення населення. Перепис як основне джерело інформації про населення і демографічні процеси. Історія проведення переписів населення в світі і в Україні. Технологія проведення переписів. Мікропереписи. Вибіркові і спеціальні демографічні дослідження. Метричні книги як цінне джерело вивчення демографічних процесів. Світові міграційні процеси. Теорія народонаселення. Основні поняття теорії народонаселення. Загальний закон розвитку народонаселення. Система законів народонаселення. Зв’язок народонаселення й економіки. Трудові ресурси. Співвідношення соціального й біологічного в розвитку народонаселення. Народжуваність як визначальна демографічна категорія. Демографічне поняття народжуваності. Репродуктивна поведінка. Репродуктивна установка. Репродуктивна мотивація. Проблема народжуваності в Україні. Вимірювання народжуваності. Міжнародний досвід демографічної політики щодо народжуваності. Шлюб та сім’я. Демографічні поняття шлюб, сім’я, шлюбність. Шлюбний ринок, шлюбне коло, шлюбний вибір. Етапи (фази) розвитку сім’ї. Вимірювання шлюбності. Проблема шлюбності в Україні. Розлучення. Динаміка розлучуваності в Україні та світі. Тривалість життя і смертність як демографічні категорії. Поняття тривалості життя. Динаміка смертності в Україні. Причини смертності в Україні. Проблема малюкової смертності в Україні. Міграції населення. Історія міграції населення. Формування української діаспори. Види міграції. Міграційна мотивація. Міграційна установка. Міграційна поведінка. Стадії міграції. Міграційна когорта. Міграційні потоки.